



# ՍՈՒՐԲ ԶԱԿՈՒՄ

## ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍՏ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

### Ծնունդի Առաջին Կրտսեր

14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2018

Կիրակնօրեայ Ընթերցումներ  
«Ուխտին Տապանակը» (43)  
Ծանուցումներ

Էջ 1  
Էջ 2  
Էջ 4

#### ԵՍԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԵՒԻ ԳԻՐՔԵՆ (54:1-14)

Ուրախացի՛ր, երուսաղէմ, դուն՝ ամուլդ,  
որ չէիր ծնաներ. ցնձութեամբ երգէ եւ  
աղաղակէ, գուն որ չէիր երկներ, որովհետեւ գուն,  
ամլութեան պատճառով լքուածդ աւելի շատ  
զաւակ պիտի ունենաս քան ամուսին ունեցողը,-  
կ'ըսէ Տէրը: Հնդարձակէ վրանիդ տարածութիւնը,  
ընդայնէ պատերը, տեղ մի՛ խնայեր. չուանները  
երկարէ, ցիցերը ամրացուր, որովհետեւ ամէն  
ուղղութեամբ պիտի տարածուիս չուտով, քու  
սերունդդ ազգերու պիտի տիրէ եւ անոնց լքած  
քաղաքները պիտի շինէ ու լեցնէ: Մի՛ վախնար,  
այլեւս ամօթով պիտի չմնաս. մի՛ ամչնար պիտի  
չնախատուիս. ամլութեանդ յաւիտենական ամօթը  
պիտի մոռնաս, այրիութեանդ նախատինքը  
բնաւ պիտի չյիշես, որովհետեւ Ստեղծիչդ քեզի  
ամուսին պիտի ըլլայ. Ան՝ որուն անունն է՝  
ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԶՈՐՔԵՐՈՒ Տէ՛ր, Խրայէլի սուրբ  
Աստուածը՝ որ պիտի փրկէ քեզ եւ ամրող աշ-  
խարհին ալ Աստուածը պիտի կոչուի: Լքուած  
եւ վշտահար կին մը չէի՞ր, կամ մերժուած նո-  
րահարս մը չէի՞ր, երբ Տէրը քեզ կանչեց: Արդ,  
Աստուած կ'ըսէ. «Թէպէտ կարճ ժամանակ մը քեզ  
լքեցի, բայց ողորմութեամբ եւ սիրով քեզ պիտի  
ընդունիմ: Բարկութեան պահուն կարճ ատեն մը  
երես դարձուցի քեզմէ, բայց յաւիտենական սի-  
րովս պիտի գթամ քեզի, - կ'ըսէ Տէրը, փրկիչդ:  
«Ինչպէս ժամանակին ջրհեղեղէն ետք նոյին  
երգում ըրի՝ այլեւս բնաւ երկիրը չպատմել  
ջրհեղեղով, նոյնպէս ալ հիմա կ'երդնում որ  
բարկութեամբս պիտի չպատմեմ քեզ: Լեռները  
կրնան կորսուիլ եւ բլուրները չքանալ, բայց ողոր-  
մութիւնս անպակաս պիտի ըլլայ քու վրայէդ,  
խաղաղութեան ուխտս անսասան պիտի մնայ,-

կ'ըսէ ողորմած Տէրը: Ով երուսաղէմ, փոթորիկէն  
զարնուած անմիխթար տառապեալ, հաշտութիւն  
պիտի ընեմ հետդ, որպէսզի միխթարուիս. ահա  
ես քու հիմերդ շափիւղայ քարերով պիտի դնեմ,  
պատերդ՝ կարկեհան քարերով, աշտարակներդ  
կարմիր յակինթներով պիտի կանգնեմ, դռներդ՝  
բիւրեղէ, եւ շուրջդ պարիսապ պիտի քաշեմ ըն-  
տիր եւ թանկագին քարերով: Բոլոր որդիներդ  
Աստուածմէ ուսած պիտի ըլլան, զաւակներդ  
մնայուն խաղաղութիւն պիտի վայելեն, եւ դուն  
արդարութեան մէջ պիտի հաստատուիս»:

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ  
ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ ԳՐԱԾ ՆԱՄԱԿԻՆ  
(1:1-11)

Ես՝ Պօղոս, որ Քրիստոս Յիսուսի առաքեալն  
եմ մեր փրկիչ Աստուածոյ եւ մեր յոյսը  
եղող Քրիստոս Յիսուսի հրամանով, քեզի կը  
գրեմ, հաւատքի հարազատ որդիս, Տիմոթէոս:  
Թող Հայրն Աստուած եւ մեր Տէրը Քրիստոս Յի-  
սուս շնորհք, ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն  
պարգեւեն քեզի:

Երբ Մակեդոնիա կ'երթայի, խնդրեցի որ  
եփեսոս մնաս եւ խօսիս քանի մը հոգիներու,  
որպէսզի դադրին սխալ վարդապետութիւններ  
ուսուցանելէ եւ չզբաղին սկիզբ ու վերջ չունե-  
ցող առասպելներով եւ ազգահամարներով,  
որոնք վէճերու դուռ կը բանան, փոխանակ  
օգնելու մարդոց հաւատքին ամրապնդման եւ  
Աստուածոյ փրկութեան ծրագրին իրականացման:  
Գերագոյն պատուիրանը սէրն է. անարատ սրտէ,  
մաքուր խղճմտանքէ եւ անկեղծ հաւատքէն  
բղիսած սէրը: Շատեր այս պատուէրը մոռցած,  
դատարկ վիճաբանութեանց մէջ մտնելով մեղի  
Օրէնք սորվեցնելու ելեր են, մինչդեռ ո՛չ իրենց  
խօսածը գիտեն, ոչ ալ Աստուածոյ Օրէնքը որուն  
մասին այնքան վստահութեամբ կը ճառեն:

Գիտենք թէ Օրէնքը լաւ է՝ երբ պէտք եղած  
ձեւով գործադրուի: Սակայն գիտենք նաեւ

թէ օրէնքը արդարներուն համար դրուած չէ, այլ՝ անօրէններուն եւ անհնազանդներուն, ամբարիշտներուն եւ մեղաւորներուն, սրբութիւնները ոտնակոխ ընողներուն ու պիղծերուն, հայր եւ մայր անարգողներուն, մարդասպաններուն, պոռնկութիւն ընողներուն, արուագէտներուն, մարդ առեւանգողներուն, ստախօսներուն, սուտ երդում ընողներուն, եւ բոլոր այն արարքներուն համար, որոնք հակառակ են իմ տուած պարկեշտութեան պատուէրներուս. պատուէրներու, որոնք համաձայն են երանելի Աստուծոյ փառքը պատմող Աւետարանին, որ ես հաւատարմօրէնքարողեցի եփեսացիներուն:

### ՅԻՍՈՒՄ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ ԸՍ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻ (2.1-11)

**Յ**իսուսի Գալիլիա հասնելուն երրորդ օրը հարսանիք մը կար Կանա քաղաքին մէջ, եւ Յիսուսի մայրը հոն էր: Յիսուս եւ իր աշակերտներն ալ հրաւիրուած էին հարսանիքին:

Երբ գինին պակսեցաւ, Յիսուսի մայրը իրեն ըսաւ. «Գինի չունին»: «Մա՛յր, ինծի այս մասին ըսելու պէտք չունիս», պատասխանեց Յիսուս, «իմ ժամանակս տակաւին չէ հասած»: Սակայն իր մայրը ըսաւ սպասաւորներուն. «Ինչ որ ըսէ ձեզի, կատարեցէ՞ք»:

Հրեաներու մաքրուելու սովորութեան համաձայն հոն քարէ վեց կարասներ կային, որոնցմէ իւրաքանչիւրը ութառունէն հարիւր լիդր կ'առնէր: Յիսուս ըսաւ սպասաւորներուն. «Կարասները ջուրով լեցուցէք»: Եւ սպասաւորները լեցուցին մինչեւ բերան: Յետոյ ըսաւ անոնց. «Հիմա առէ՞ք եւ մատակարարին տարէք»: Անոնք ալ տարին:

Մատակարարը համտեսեց գինիի փոխուած ջուրը, բայց չգիտցաւ թէ ուրկէ էր. թէ եւ սպասաւորները, որոնք ջուրը լեցուցած էին, գիտէին: Այն ատեն մատակարարը փեսային ըսաւ. «Ամէն մարդ նախ ընտիր գինին կը հրամցնէ, իսկ երբ գինովնան, այն ատեն՝ հասարակը, մինչ դուն ընտիր գինին պահեր ես մինչեւ հիմա»:

Յիսուս իր այս առաջին հրաշքը կատարեց Գալիլիայի Կանա քաղաքին մէջ: Հոնանիր փառքը յայտնեց, եւ աշակերտները հաւատացին իրեն:

### «ՈՒԽՏԻՆ ՏԱՊԱՆԱԿԼ»

Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան  
Մատակարար  
Փոխառութեանը

ԳԱՌՆԻԿ Ա. Ք. Գ.

### «ԵՒ ԿԵԱՆՔ...»

«Կիլիկիոյ հայութեան բնաջնջումի սեւ ծրագիր»ին<sup>620</sup> գործադրումէն ետք՝ տարելիցներ եկան ու անցան: «Մեռելութեան աշխարհ»ին մէջ<sup>621</sup>, ողջերուն համար հոգեվարքի ժամանակ<sup>622</sup> մըն էին անոնք:

«Գերազանց մարդ»ը<sup>623</sup>, Սահակ Կաթողիկոս կրեց իր տարաբախտ ժողովուրդին սուզը, ձեռքին ունենալով՝ «դառնութեան բաժակ մը, լեցուն թաթաւուն արիւնով եւ արցունքով»<sup>624</sup>: Կիլիկ-եան ջարդերուն հետ իսկ՝ ան իջաւ «ազգային տառապանքին ամենէն խորը»<sup>625</sup>:

Այն սեւ օրերէն տարիներ պիտի անցնէին, սակայն թէ՝ Հայրապետ եւ թէ՝ ժողովուրդ պիտի թափառէին «աչք յարտասուս եւ վրդովեալ հոգւով (...) իբր ստուեր անմխիթար»՝ աւերակներու եւ «մշտնջնաւոր սուզ»ի այն երկրին մէջ, ուր կեանքէ աւելի գերեզմանը կը պատկերանար վերապրողներու տեսողութեան առջեւ<sup>626</sup>:

Առաջին տարելիցին, Կաթողիկոսը Ատանա էր: Հստ թղթակցութեան մը, Ս. Պատարագէ ետք, ան Խորան էր բարձրացած եւ քարոզած: Այն «մխիթարութեան կաթիւներ»ով քարոզը՝ կը թուի, որ գրեթէ ամբողջութեամբ մէջբերուած է թղթակիցին կողմէ<sup>627</sup>: Կրօնական հոգեխառնութեան մը մտմտուքն է անիկա, աւելի՝ խոստովանութիւն մը՝ մահուամբ մահը կոխելու հաւատքին ու յոյսին:

Կաթողիկոսը իրեն բնաբան ընտրած էր յարութեան մասին Պօղոս առաքեալի ջատագովական մէկ խօսքը, որ կ'ըսէ. «Իսկ արդ, որք ննջեցին ի Քրիստոս կորեա՞ն արդեօք: Եթէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք

ի Քրիստոս Յիսուս, ողորմելի եմք քան զամենայն մարդկա» (Ա. կը 15.13):

Մեկնելով ասիկա, ըսած էր.

«մարդուն կեանքը կրկին է. ներկայ կեանք եւ ապագայ կեանք:

Յայտնի է, թէ ապագայ կեանքին համար մենք որոշ ու պայծառ գաղափար մը չունինք մեր զգայարանքներուն միջոցաւ, որովհետեւ ոչ ոք տեսած է զայն ու այս կողմ վերադարձած: Հետեւաբար, ինչ որ գիտենք անոր մասին, Ս. Գիրքէն սորված ենք, եւ վստահ ենք, թէ Ս. Գրոց ուսուցումը ճշմարիտ է եւ հաստատուած պատմական ու բարոյախօսական ամէն ապացոյցներով: Միւս կողմէն, ներկայ կեանքն իսկ իր բոլոր երեւոյթներով, մինչեւ անգամ իր դառնութիւններով ապացոյց մ'է ապագայ կեանքին, առանց որոյ այս կեանքն ու բովանդակ տիեզերքը, մահկանացութիւնն ու բանականութիւնն ամէնքն ալ հակասութիւններ պիտի ըլլային: Եթէ ներկայ կեանքն ամէնուն համար միեւնոյն հրապոյրն ունենար, թերեւս ապագայ կեանքին ըղձանքն այնքան գօրաւոր ըլլար ի մեզ: Սակայն ներկայ կեանքն ո՛չ միօրինակ է եւ ոչ ամէնուն համար նոյն հրապոյրն ունի: Եթէ պահ մը ենթադրենք, որ այս աշխարհիս վրայ մեր ամենօրեայ տեսած անիրաւութիւնները, զրկանքներն ու յափշտակութիւններն եւ եղբայրասպան ոճիրները գոյութիւն ունեցած չըլլային, դարձեալ այս կեանքն յուսահատութեան եւ լքումի առիթ ըլլալէ պիտի չդադրէր, քանի որ տնտեսական անհաւասարութիւն, անհատներու բարձր եւ ստորին դիրքը կեանքի տարբերութիւն յառաջ պիտի բերէին: Այս պատճառաւ, ներկայ կեանքն անգոհացուցիչ է եւ ոչ ոք կրնայ երջանկանալ այս կեանքով, եւ չէր արժեր այս կեանքով տածել բարձրագոյն մտածումներ եւ այս կեանքին համար յուսալ ի Քրիստոս Յիսուս, որուն բերած երկնային աւետիսն է ապագայ կենաց ստոյդ իրականութիւնը: Եւ եթէ մահը մարդկային կեանքին վերջակէտն ըլլար, պիտի համարձակէի ըսել, թէ Աստուած ծայրագոյն անարդարութեան Աստուածն է: Սակայն առաքեալը կը զգուշացնէ զմեզ՝ իբրեւ քրիստոնեաներ չգայթակղիլ Աստուծոյ արդարութեան վրայ: Քանզի եթէ քրիստոնեան իր հալածական ու մարտիրոսական կեանքով երկմտի Աստուծոյ արդարութեան եւ ապագայ կեանքին գոյութեան վրայ, այն ատեն արդարեւ այդ քրիստոնեան ողորմելի է քան զամենայն մարդիկ, որոնք եթէ ապագայ կեանքին համար չեն չարչարուիր, գէթ կը վայելեն այս աշխարհը:

Բանաւորութիւնն ինքը կը սորվեցնէ մեզի, թէ չի կրնարըլլար, որմարդսստեղծուէրտառապելու համար: Եւ որովհետեւ տառապանքն եւ մահն անխուսափելի են, որովհետեւ բարիներն յաճախ կը տուայտին ու

չարերը կը յաղթանակեն, հարկ է որ մարդս անցնի նոր կեանքի մը մէջ, ուր հարստահարողները պիտի պատուհասուին, անիրաւները դատապարտուին, բռնաւորները խոշտանգուին, եւ ասոր հակառակ՝ լացողներն ուրախանան, նկուններն յաղթանակեն, նահատակները փառքով պսակուին, եւ այսպէս կատարուի աստուածային արդարութիւնը, եւ սուրբ գրական յայտնութեան խոստմունքներն ու սպառնալիքները: Յաւալի է տեսնել, որ մարդկային ներքին վկայութեան եւ տենչանքին, տիեզերական անյեղի արդարութեան եւ աստուածաշունչ մատենին այնքան հզօր ապացոյցներուն հակառակ, տակաւին կան մարդիկ, որ կը տարակուսին ապագայ կեանքին վրայ, չեն ձգտիր զայն ունենալու, չեն երջանկանար անոր լիուլի յոյսով եւ չեն միխթարուիր իրենց նեղութեան կամ սուրերուն մէջ (...):

Ոչ, Քրիստոսով ննջողները չեն մեռնիր, այլ կ'ապրին հոգեւոր աշխարհին մէջ, Անմահութեան մէջ, Աստուծոյ մէջ: Որչափ աւելի, ուրեմն, կ'ապրին անոնք որք ոչ թէ կը ննջեն ի Քրիստոս, այլ սրախողիսող, գնդակահար, քարակոչկոծ ու բրածեծ, բանտերու անկիւնն եւ շղթաներու տակ կը զրաւին ի կենաց, վասն սիրոյն եւ անուան Քրիստոսի: Եւ ինչպէս կարելի է երեւակայել, թէ Գերագոյն Արդարութիւնն անտեսէ իր սուրբ նահատակները, թողու որ մահը՝ մանաւանդ այնքան անիրաւ եւ դառն մահերն ըլլան վերջակէտ իր ծառաներուն բազմաշխատ կեանքին, անոնց անսահման սիրոյն եւ յօժարական գործունէութեան, մահն ըլլայ իր սիրելի զաւակներուն յոյսին ու հաւատքին տիսուր, անակնկալ եւ անբնական վախճանը:

Այս է մեր հաւատքը հոգւոյն անմահութեան վրայ. ա'յս է մեր վստահութիւնն Աստուծոյ սիրոյն եւ արդարութեան վրայ, եւ ուստի՝ բնաւ տարակոյս չունինք, թէ ամէն բարութեամբ լի Աստուածն այժմ պսակած ու փառաւորած է կիլիկիոյ բոլոր նահատակները, ձեր հոգեհատոր սիրելիները, եւ պատրաստ է իր յաւիտենական ծրագրով վրէմինդիր ըլլալ արդարութեան թշնամիներուն, իրաւանց հակառակորդներուն եւ եղբայրասպաննեղենագործներուն: Հաւատք ունինք, թէ նոյն Ամենողորմ Աստուած Հոգւով մեր ամենուս սգաւոր սիրտերը պիտի միխթարէ, այս ջախջախուած ժողովուրդը պիտի վերակենդանացնէ եւ յաւիտեանս պահէ իր Ամենազօր Աջոյն Հովանաւորութեամբ (...):

«Արհաւիրքներու կերպոն»ին մէջ, ինքզինք «մեռեալ»ի եւ «ցաւագար»ի նմանցուցած կաթողիկոսը<sup>628</sup>, 4 Ապրիլ 1910-ին, մարդոց Քաւարանին մէջ կրցած էր վերագտնել իր ներքին ուժը, եւ կտակել այս պատգամը, որ իբր տառ՝ սովորական կը հնչէ

այսօր, բայց իրը ոգի՝ ակնկալութիւն է երկնային մխիթարութեան, սպասում՝ արդարութեան, եւ մարդարէութիւն՝ վերակենդանացման։ Այն ոգին լսելի կ'ըլլայ այն ատեն միայն, երբ ականջները կը բացուին հայրագորով, վշտահար, մրրկած, կայծականման կրակոտ շեշտերով ձայնին, որ Կաթողիոսինն էր եղած<sup>629</sup>։

(Շարունակելի 43)

Ա.ՂԲԻՒՐՆԵՐ ԵՎ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ  
620.- Խաչատոր Գոռլզեան, Զարդին Տարեդարձը, Բգ, 22  
Ապրիլ/5 Մայիս, է. 1: ԳՏ:

- 621.- ԿԿ, է. 89:
- 622.- ՎՍԿ, է. 201:
- 623.- ԵԱ, է. 149:
- 624.- Ն, է. 92-93:
- 625.- Ն, է. 149:
- 626.- Ն, է. 97:
- 627.- ԳՏ, է. 1:
- 628.- ԿԿ, է. 89, 90:
- 629.- ԳՏ, է. 1:

## ՏՆՕՐՀՆԵՔ

Տնօրինեք փափաքող  
լնտանիքները,  
թող բարեհաճին դիմել  
Տ. Գառնիկ Աւ. Քհն. Գոյունեանի,  
հեռաձայնելով  
514 909 5203 թիվն։

Խերթակի նախորդ թիերք  
ԿՐՆԱՔ ԳՏՆԵԼ  
[www.sourphagop.net](http://www.sourphagop.net)  
ԿՎՅՔԵԳԻՆ ՎՐԱՅ

Սոյն թերթակը ե-նաւազով ստանուի  
ՀԱՄԱՐ ՁԵՐ Ե-ՀԱՍՑԵՆ ՊԻԼԱՐԿԵՑՔ  
eglide@sourphagop.net

Հոգեւագատեան  
ՁԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ  
ՆԱԽՈՐԾ ԿԱՏԱՐԵՑՔ ԿԱՊՈՒԵԼՈՎ  
ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԴԻՎԱԼԱՏՈՒՆ։

## ԱՍՏՈՒԹԱՇՈՒՆՉԻ ՍԵՐՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԽՄԲԱԿՆԵՐ

«ՆՈՐԱՎԱՆՔ» խմբակ

16-25 տարիքի երիտասարդներու  
համար  
Երկշաբաթական դրութեամբ  
Կիրակի առաւտեան՝  
Ժամը 9.45-10.45

«ՆԱՐԵԿ» խմբակ

26-40 տարիքի երիտասարդներու  
համար  
Երկշաբաթական դրութեամբ  
Կիրակի առաւտեան՝  
Ժամը 10.00-11.00

Հետաքրքրութեան կը խնդրուի  
կապուիլ դիանատուն՝  
514 331 5445 կայան 202

## ՀԻՒԱՆԵՐՈՒ ԱՅԺԵԼՈՒԹԻՒՆ

Բարեհաճեցէք հեռաձայնել  
Արժ. Տ. Գառնիկ  
Աւ. Քհն. Գոյունեանի.  
514 909 5203 թիվն։